

A VAGYONNYILATKOZATI RENDSZER MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁK ÉS A RENDSZER REFORMJÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Szerző: dr. Burai Petra
Közreműködött: Gyurcsik Vencel

A kézirat lezárásának időpontja: 2016. május 31.

Készült a Direkt36 és az Internews támogatásával.

A Transparency International Magyarország független szakmai szervezetként elősegíti a korrupció megfékezését, ösztönzi az átláthatóságot és a számonkérhetőséget a közhatalmi döntéshozatalban és a közpénzeket érintő folyamatokban, valamint javítja a közérdekű információk elérhetőségét.

A Direkt36 egy oknyomozó újságíró központ, melynek célja, hogy ellenőrizze a közhatalom gyakorlóit, leleplezze a mindannyiunkat megkárosító visszaéléseket, és ezzel támpontokat adjon a minket körülvevő világ megértéséhez.

Transparency International Magyarország
1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. 4. em. 2.
Telefonszám: +36 1 269-9534; faxeszám: +36 1 269-9535
E-mail: info@transparency.hu
Honlapjának URL-je: <http://www.transparency.hu/>

Direkt36 Oknyomozó Újságíró Központ
1137 Budapest, Pozsonyi út 10. 2. em. 8.
E-mail: info@direkt36.hu
Honlapjának URL-je: <http://www.direkt36.hu/>

1. A VAGYONBEVALLÁSI RENDSZER SZÉTTAGOLTSÁGA ÉS A HATÉKONYSÁG HIÁNYA

A magyar jogrendszerben számos jogszabály rendelkezik vagyonbevallási kötelezettségről. Az országgyűlési képviselők vagyonnyilatkozatairól az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat, azaz a Házszabály rendelkezik. Ezen a szabályozáson alapul számos közjogi méltóság vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettsége, így az Állami Számvevőszék elnökére és alelnökére¹, a Magyar Nemzeti Bank elnökére, alelnökére, a Monetáris Tanács tagjaira és Felügyelő Bizottság tagjaira², a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának elnökére és tagjaira³, a legfőbb ügyészre és a legfőbb ügyész helyetteseire⁴, a Gazdasági Versenyhivatal elnökére, elnökhelyettesére és a Gazdasági Versenytanács tagjaira⁵, a Költségvetési Tanács elnökére⁶, valamint a Közbeszerzések Tanácsának elnökére és tagjaira vonatkozó előírások⁷ is. A miniszterek és államtitkárok a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény szerint tesznek vagyonnyilatkozatot. Külön törvény részletezi a közszolgálatban álló személyek erre vonatkozó kötelezettségeit.⁸ Ugyanez a törvény rendelkezik az ügyészek ez irányú kötelezettségeiről. Emellett, külön jogszabály alapján, a köztársasági elnök⁹, bírák¹⁰, a helyi önkormányzati képviselők¹¹, polgármesterek¹² is kötelesek vagyonnyilatkozatot tenni.

A fentiek alapján legalább tucatnyi jogszabály rendelkezik vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségről a közélet tisztaságának biztosítása érdekében, és több százezer érintett köteles meghatározott gyakorisággal beszámolni vagyoni helyzetéről. Már ez a nagy szám is jól jelzi, hogy – amennyiben ténylegesen betartják a törvény előírásait – az egyes vagyonnyilatkozatokkal kapcsolatos eljárások, a vagyonnyilatkozatok adminisztrációja és őrzése rendkívül költséges és bonyolult. Egyes becslések szerint a kötelezettség bevezetése óta több mint négyszázezer vagyonnyilatkozat készült.¹³ Ugyanakkor az a jogalkotói elképzelés, hogy a kötelezettség kiterjesztésével, a vagyonnyilatkozatok rendszeres vizsgálata alapján, nyomon követhető legyen az igazolhatatlan vagyongyarapódás, a rendszer diszfunkcionális működése miatt nem valósult meg.

¹ 2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről, 13. § és 19. §

² 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról, 157. §

³ 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról, 128. § (3) és 129. § (2)

⁴ 2011. évi CLXIV. törvény a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról, 11. § (4), 16. § (6), 44. § (2), 122. § (5) és 130. § (1). Az alábbi szabályozáson túl – a legfőbb ügyészen és a helyettesén kívül – az ügyészek az egyes vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény szerint, a közszolgálatban álló személyekre vonatkozó előírások szerint tesznek vagyonnyilatkozatot.

⁵ 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról, 38. § (5) és 40. § (4)

⁶ 2011. évi CXCIV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról, 19/A. §

⁷ 2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről, 182. § (6) és (7) bekezdés

⁸ 2007. évi CLII. törvény az egyes vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségekről

⁹ 2011. évi CX. törvény a köztársasági elnök jogállásáról és javadalmazásáról, 6. §

¹⁰ 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról, 4. § (1) bekezdés e) pont és XIII. fejezet

¹¹ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól, 39. §

¹² 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól, 72. § (4) bekezdés

¹³ Lásd Hack Péter véleményét a problémáról. A korrupció időszzerű kérdései a Kriminálexpon (2013) <http://jogaszvilag.hu/rovatok/eletmod/a-korrupcio-idoszeru-kerdesei-a-kriminalexpon>

2. A RENDSZER HIBÁI ÉS A VALÓDI NYILVÁNOSSÁG HIÁNYA

A vagyonyilatkozati rendszerben, nagy általánosságban, a nyilatkozattételre-kötelezett meghatározott időpontokban és időközönként írásban nyilatkozik a saját maga és hozzátartozója vagyoni helyzetéről, és amennyiben a vagyon gyarapodása nem igazolható, az eljárásra kijelölt szerv ezt megvizsgálja. Mivel a jogszabályok alapján a vagyonyilatkozatok túlnyomó többsége nem nyilvános, mindez elsősorban egy belső eljárás során történik. Így az eljárásra sem az indokot adó vagyongyarapodásról, sem az eljárás tényéről, sem pedig annak eredményéről nem szerzhető tudomás. Ez alól kivételt képeznek a közjogi méltóságok, a miniszterek és államtitkárok, illetve a parlamenti képviselők saját vagyonyilatkozatai, amelyek a törvény erejénél fogva nyilvánosak és bárki számára elérhetők. Utóbbiakkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság nyomatékosította, hogy „a vagyonyilatkozat kivonatának nyilvánosságra hozatala a választópolgárok számára átláthatóvá és ellenőrizhetővé teszi a képviselők vagyoni és érdekeltégi viszonyait és ezáltal eszköze a képviselők – és rajtuk keresztül az Országgyűlés – tevékenységébe vetett bizalom megerősítésének.”¹⁴

A gyakorlatban viszont számos problémába ütközik, aki a jogszabályok szerint nyilvánosságra hozott vagyonyilatkozatok tartalmát akarja megismerni:

- a vagyonyilatkozatokat az erre kötelezettek döntő többségében kézzel töltik ki és szkennelik be elektronikusan, a 199 parlamenti képviselő közül általában csupán 3-4 adja le elektronikusan kitöltve a nyilatkozatát. Miközben a rendszer fennállásának több mint 25 éve alatt a rendelkezésre álló digitális eszközök rohamos fejlődésének köszönhetően már számtalan újítás bevezethető lett volna, ez az elavult megoldás a bürokratikus terhek mellett jelentősen korlátozza az adatok feldolgozhatóságát és összehasonlíthatóságát.
- a vagyonyilatkozatok csak nehézkesen és sokszor bonyolult módon kereshetők vissza, illetve követhetők nyomon, mivel nem áll rendelkezésre olyan egységes, elektronikus vagyonyilatkozati adatbázis, amelyben a kötelezett mandátuma alatt kitöltött minden vagyonyilatkozat és azok módosítása is elérhető.
- miközben a vagyongyarapodáseltusolásának vagy elrejtésének az egyik legkézenfekvőbb és a legegyszerűbb módja a kérdéses vagyon vagy dolog átruházása a családtagokra, a hozzátartozók vagyonbevallásai nem nyilvánosak.
- a közjogi méltóságoknak a törvényi kötelezettség alapján nyilvánosságra hozott vagyonyilatkozatai a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség teljesítését követően gyakran lekerülnek az internetről, vagy nehezen elérhető weboldalra helyezik át őket.¹⁵ Így ha valaki éves szinten szeretné nyomon követni és összehasonlítani vagyongyarapodásukat, a vagyonyilatkozatok elektronikus lementéséről és tárolásáról – állami adatbázis hiányában és a vagyonyilatkozatok gyors „eltűnésének” kockázata miatt – saját magának kell gondoskodnia.

¹⁴ 30/1997. (IV. 29.) AB határozat

¹⁵ A kézirat lezárásának időpontjában, többek között, sem az Állami Számvevőszék elnökének, sem pedig a Magyar Nemzeti Bank elnökének a vagyonyilatkozata nem volt elérhető.

A rendszer hibáit és a nyilvánosság hiányát jelző esetek

- 2000-ben Torgyán József (FKgP) akkori földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter a fia és saját maga számára építtetett két ingatlant, amelyeknek értéke közel 400 millió forint volt. Az ingatlanok nem szerepeltek a vagyonyilatkozatában. Az ügyet előbb politikai támadásnak tekintette, majd „a rablóktól való félelmével” védekezett. Az ügy következtében jelentősen szigorítottak a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségen. A Hárszabály módosítása után a korábbi parlamenti ciklusonkénti két nyilatkozat helyett immáron évente kell nyilatkozatot tenniük a képviselőknek.
- 2014-ben médiainformációk alapján került nyilvánosságra, hogy Lázár János (Fidesz) miniszterelnökséget vezető államtitkár, majd miniszter fiának a nevéen van egy svábhegyi lakás és egy tokaji szőlőbirtok. Vagyonyilatkozatából nem derül ki honnan szerezte rá a pénzt, „családi összefogással” magyarázza azt. Hivatalos következményről nincs tudomásunk.
- 2014-ben Szatmáry Kristóf parlamenti képviselő (Fidesz) vagyonyilatkozatában nem szerepel egy ingatlan 50%-os tulajdonrésze. Indoklása szerint, amikor kitöltötte a papírokat, már odaadta feleségének a fél házat, de a földhivatali bejegyzés még nem történt meg. Feltehetőleg emiatt nem indult hivatalos eljárás ellene.
- 2014-ben derült ki, hogy Kósa Lajos parlamenti képviselő (jelenleg frakcióvezető), a Fidesz ügyvezető alelnöke egy kb. 100 millió forint értékű óbudai lakásban él, ez azonban nem szerepel vagyonyilatkozatában, mivel az Kósa feleségének nevéen van, az ő vagyonyilatkozata pedig nem nyilvános. Hivatalos következménye nem volt az ügynek.
- Szijjártó Péter (Fidesz) külgazdasági és külügyminiszter 2014-ben nagy értékű dunakeszi ingatlant vásárolt, elmondása szerint „családi segítséggel”. Bevallott jövedelme és a tényleges vagyongyarapodása közötti ellentmondás miatt a DK és az Együtt-PM is vagyongyarapodási vizsgálatot kezdeményezett, azt azonban az Országgyűlés mentelmi bizottságának kereszténydemokrata elnöke nem indítja meg, mert alaptalannak találta.
- 2016-ban derült ki, hogy Bányai Gábor, fideszes országgyűlési képviselő 20 éves fia 20 millió forintért vett egy 17 hektáros bácskai földterületet, amire apja vagyonbevallása szerint nem volt forrása. Az Együtt vagyonyilatkozat-tételi eljárást kezdeményez, ennek eredményéről nem áll rendelkezésre információ.
- 2016-ban derült ki, hogy L. Simon László fideszes államtitkár felesége 280 millió forint értékben vásárolt Velencei-tó környéki földeket árveréseken, ám a politikus vagyonyilatkozatából nem derül ki, honnan szerezte a pénzt. Az Országgyűlés mentelmi bizottságának (KDNP-s) elnöke alaptalannak nevezte azt. Ezt követően L. Simon László így nyilatkozott: *„Vagyonyilatkozatommal kapcsolatban tájékoztatom, hogy azt a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, a valós vagyoni helyzetemet tükrözően készítettem el és adtam le.”*
- 2016-ban Botka László, MSZP-s szegedi polgármester ellen a Fidesz vagyonosodási vizsgálatot kezdeményezett, mert a legfrissebb vagyonyilatkozatába bekerült két darab nagy értékű budapesti lakás, melyet Botka László szerint a szülei ajándékoztak neki. Az ügy következményeiről nem áll rendelkezésre további információ.

3. A VAGYONNYILATKOZATOK TARTALMA

Az érintettek által leadott (és a nyilvánosság által megismerhető) vagyonyilatkozatok tartalmával kapcsolatban szintén számos probléma merül fel:

- gyakori, hogy a vagyonyilatkozat-tevők következmény nélkül hivatkozhatnak arra, hogy a bevallottnál azért lényegesen nagyobb vagyonuk, mert a nyilatkozatukban „elfelejtettek” feltüntetni egy adott összeget vagy vagyontárgyat, vagy egyáltalán nem is akarták feltüntetni azt.¹⁶ A vagyonyilatkozatok javítása egyszerű: nincsenek korlátai, sem pedig érdemi feltételei.
- a vagyonyilatkozatokból szintén nem derül ki, hogy az érintettek milyen forrásból tettek szert az abban szereplő vagyonra. A „baráti” vagy „családi” kölcsönrel vagy ajándékozással indokolt vagyongyarapodást rendszerint nem vizsgálják.
- a vagyonyilatkozatokban nem tüntetik fel, hogy a vagyonyilatkozat-tevő milyen társadalmi vagy gazdasági szervezetben vállalt tisztséget, ha az nem jár külön jövedelemmel.
- az ingatlanok és ingóságok azonosítására alkalmas adatokat (cím, helyrajzi szám, rendszám, engedélyszám, stb.) a nyilvánosságra hozott vagyonbevallások nem tartalmazzák. A parlamenti képviselők esetében ezekhez az adatokhoz a hatóságok, illetve az ügyben összehívott zárt ülés során a Országgyűlés Mentelmi bizottsága férhet hozzá, ha a tisztázás érdekében szükségesnek látja. Az ingóságok valódi értékét a bevallott összegekhez képest senki sem értékeli, ahogyan az értékük évenkénti változását sem.

¹⁶ Hack Péter (2003) A korrupció ellenes politika kudarcairól. <http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-korrupcioellenes-politika-kudarcairol>

A vagyonyilatkozatok tartalmából eredő problémák

- Medgyessy Péter (MSZP) miniszterelnök, majd parlamenti képviselő 2006-os vagyonyilatkozatában nem tüntetett fel egy húszmilliós forintot érő zamárdi telekingatlant. Indoklása szerint hiba csúszott a záró nyilatkozatba, a telket ugyanis kölcsönből vásárolta meg. Hivatalos következményről nem áll rendelkezésre információ.
- Sajtóinformációk alapján 2009-ben Lakos Imre (SZDSZ), a fővárosi közgyűlés képviselője és a XI. kerület akkori alpolgármestere vagyonyilatkozatában nem tüntette fel a kb. 80 millió forint értékű újonnan épült kétszintes villáját. A rendelkezésre álló információk alapján nem volt következménye az ügynek.
- 2013-ban Papcsák Ferenc, akkori fideszes zuglói polgármester és országgyűlési képviselő vagyonyilatkozatában nem szerepelt egy luxusautó. Papcsák Ferenc indoklása szerint az autót a cége nevéén vásárolta. Hivatalos ügy elindulásáról nem áll rendelkezésre információ.
- 2014-ben Sonkodi Balázs, fideszes államtitkár vagyonyilatkozatában nem szerepelt a tiszteletdíj, amit a Nemzeti Dohánykereskedelmi Non-profit Zrt. felügyelőbizottságának elnökeként kapott (illetve kellett kapnia). Indokolása szerint „már” nem tölti be ezt a pozíciót. A rendelkezésre álló információk alapján nem volt hivatalos következménye az ügynek.
- 2014-ben került nyilvánosságra, hogy Simon Gábor, parlamenti képviselő, az MSZP egykori elnök-helyettese csaknem kétszázötvenmillió forintot tartott egy osztrák pénzintézet számláján. A megtakarítást nem tüntette fel egyetlen vagyonyilatkozatában sem. Az összeget jövedelemként sem vallotta be, így a jogszabályok által előírt adót sem fizette meg. Az ügyben a Központi Nyomozó Főügyészség 2016 márciusában különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás és más bűncselekmények miatt emelt vádat ellene. Simon Gábor mentelmi jogát egy másik büntetőügyből kifolyólag már korábban felfüggesztették.
- 2015-ben Giró-Szász András (Fidesz) kormánybiztos, majd kormányzati kommunikációért felelős államtitkár nem tüntette fel vagyonyilatkozatában 70%-os tulajdonrészét a Strategopolis Kft.-ben. Médiaértesülések szerint Giró-Szász András a vagyonyilatkozat megtétele előtt eladta, majd a nyilatkozat kitöltése után visszavásárolta a részesedését. Hivatalos eljárás nem indult, ugyanis formailag minden rendben zajlott.
- 2015-ben Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke nem írta bele vagyonyilatkozatába a Pallasz Athéné két alapítványától származó jövedelmét. Matolcsy György, indoklása szerint azért nem tüntette fel a bevételeket, mert azt már „eljótékonykodta”. A Demokratikus Koalíció feljelentést tett, de az ügyészség nem indított eljárást.
- 2016-ban a Fidesz vagyonyilatkozat-tételi eljárást kezdeményezett Juhász Péter (Együtt) ellen, mert vagyonyilatkozatában nem tüntette fel, hogy rendelkezik magánadományokból származó bevételekkel, valamint kérdésesnek találják, hogyan tud a vagyonyilatkozata szerinti jövedelménél magasabb bérleti díjjal rendelkező lakást bérelni.

- 2016-ban Győrffy Balázs (Fidesz) vagyonyilatkozatában egy 50 milliós forint összegű jövedelemről mulasztott el számot adni. Ráadásul a vagyonyilatkozatában feltüntetett jövedelme alapján nem lett volna képes fedezni hitelei törlesztőrészeit. Indoklása szerint az 50 millió forint családi gazdálkodásból származott, ezért bevételnek tekinthető, nem pedig jövedelemnek. A Demokratikus Koalíció vagyonyilatkozati eljárást kezdeményezett, de a Parlament mentelmi bizottságának elnöke szerint „a kezdeményezés minden jogalapot nélkülözött”.

4. AZ ÉRDEMI SZANKCIÓK HIÁNYA

A vagyonyilatkozat-rendszer kizárólag akkor teljesítheti be küldetését és működhet hatékonyan, ha az eljárás eredményesen szűri ki a törvénytelen vagy nem igazolható vagyongyarapodást. A jelenlegi rendszer a következő okok miatt alkalmatlan erre:

- a hatályos jogszabályok alapján közvetlen szankcióval csak az sújtható, aki nem nyújtja be a vagyonbevallását, a szándékosan vagy gondatlanságból valótlán („hamis”) adatokat tartalmazó vagyonyilatkozatnak nincsen következménye, feltéve, hogy az érintett kijavítja a téves állításokat.
- az igazolatlan vagyongyarapodást a parlamenti bizottság vagy az arra kijelölt szerv eljárása hivatott kivizsgálni, a vagyonbevallások nagy számához képest azonban csupán jelentéktelen számú eljárás megindításáról áll rendelkezésre információ, törvénytelen vagyongyarapodást pedig csak elvétve állapítottak meg.¹⁷
- ha egy érintettel kapcsolatban arra derül fény, hogy a két vagyonyilatkozat között eltelt időszakban a vagyona nem igazolható módon nőtt, akkor ennek – az erre kijelölt szerv vagy bizottság belső vizsgálatán túl – érdemi jogi következménye nem lesz. Ezt a körülményt esetleg egy vesztegetési ügyben egyébként érintett személy ellen folyó büntetőeljárásban bizonyítékként fel lehet használni, de önmagában sem a nem igazolt vagyongyarapodás, sem pedig valós magyarázattal szándékosan nem szolgáló és valótlán tartalmú vagyonyilatkozat nem elegendő a bűnösség megállapításához.¹⁸
- a Nemzeti Adó- és Vámhatóság (NAV), a rendőrség és az ügyészség önálló hatáskörben nem vizsgálja a vagyonyilatkozatokat, illetve az adóbevallásokkal sem kerülnek összehasonlításra.

¹⁷ „A több mint négyszázezer nyilatkozat alapján mindössze 7 (nem tévedés hetes!) esetben indult vizsgálat, törvénytelen vagyongyarapodást pedig egyetlen egy esetben sem állapítottak meg.” A korrupció időszzerű kérdései a Kriminálexpón (2013) <http://jogaszvilag.hu/rovatok/életmod/a-korrupcio-idoszeru-kerdesei-a-kriminalexpon>

¹⁸ Ld. Hack (2003)

Az érdemi szankciók hiányát jelző ügyek

- 2009-ben a Magyar Nemzeti Bank elnöke, Simor András ellen indított vagyonyilatkozati eljárást a Fidesz, mert 800 millió forintnyi megtakarítása került át egy ciprusi cégnél tartott befektetési alaphoz. A kezdeményezés elhalt, mert kiderült, Simor András eleget tett a törvényben leírt előírt vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének.
- 2012-ben Szócs Géza, kulturális államtitkár vagyonyilatkozatában nem szerepel egy szőlőbirtok és egy szántó. Indoklása szerint elírta, hivatalos ügy nem indult.
- 2013-ban Zsiga Marcell, a fideszes országgyűlési képviselő 40 millió forint értékű házat vásárolt, vagyonyilatkozata alapján azonban erre nem volt forrása. Vagyonnyilatkozati eljárás nem indult, mert a Parlament mentelmi bizottsága szerint Zsiga Marcell kellő magyarázattal szolgált.
- Illés Zoltán, fideszes környezetvédelmi államtitkár 2014-ben rosszul töltötte ki vagyonyilatkozatát, az ott feltüntetett adatok eltértek a személyi jövedelemadó-bevallásában közzétett adatoktól. Hivatalos következménye nem lett az ügynek, mivel Illés Zoltán kijavította a hibát.
- Rogán Antal (Fidesz) frakcióvezető 2014-es vagyonyilatkozatában lakásának mérete és tulajdoni hányada rosszul, egy garázs és egy tároló pedig egyáltalán nem volt feltüntetve. Az Együtt vagyonosodási vizsgálatot kezdeményezett a NAV-nál, Rogán Antal pár hónappal később úgy nyilatkozott, a NAV mindent rendben talált nála.
- Mikola István, fideszes államtitkárról 2016-ban derült ki, hogy tagja egy liechtensteini offshore cégnek, ezt azonban nem tüntette fel vagyonyilatkozatában. Médiaértesülések szerint a DK és a Jobbik is vagyonosodási vizsgálatot kezdeményez, ezek eredményéről nem áll rendelkezésre információ.

5. A VAGYONNYILATKOZATI RENDSZER REFORMJÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A vagyonyilatkozat-tételi rendszer problémáinak kiküszöbölése, a valódi átláthatóság és érdemi számonkérhetőség érdekében a következő változtatásokra és intézkedésekre van szükség.¹⁹

Valódi nyilvánosság

- a) Kézzel kitöltött, illetve szkennelt vagyonyilatkozatok helyett elektronikusan kitöltött és elektronikusan olvasható, kereshető, összehasonlítható vagyonyilatkozatokra van szükség.
- b) Egységes, elektronikus, állami vagyonyilatkozati adatbázist kell létrehozni, amelyben a tisztségviselő mandátuma alatt kitöltött minden vagyonyilatkozat és azok módosítása is elérhető.
- c) A parlamenti képviselők és a politikai vezetők (miniszterek, államtitkárok) esetében a hozzátartozók (nyilatkozóval egy háztartásban élők) vagyonyilatkozata is legyen nyilvános és teljes körűen hozzáférhető a világhálón!

Valódi tartalom

- a) A vagyonyilatkozat tartalmazzon arra vonatkozó magyarázatot, hogy a tisztségviselő milyen forrásból tett szert az abban szereplő vagyontárgyakra!
- b) A vagyonyilatkozat tartalmazza az országgyűlési képviselő minden társadalmi vagy gazdasági szervezetben vállalt tisztségét, akkor is, ha az nem jár jövedelemmel!
- c) A vagyonyilatkozat nem nyilvános melléklete jogszabályban rögzített módon tartalmazza az abban szereplő ingatlanok és ingóságok azonosítására alkalmas adatot (cím, helyrajzi szám, rendszám, engedélyszám, regisztrációs szám vagy más azonosító, stb.)! Ezen adatokhoz a mentelmi bizottság és a hatóságok férhetnek hozzá.

¹⁹ Az ajánlások a Transparency International Magyarország, a K-Monitor és az Átlátszó.hu által 2014-ben közösen kiadott „*Civilek vagyonyilatkozati 12 pontja*” alapján készültek. http://transparency.hu/A_civilek_vagyonyilatkozati_12_pontja

Valódi ellenőrzés

- a) A vagyonyilatkozatokat az adóhatóság ellenőrizze!
- b) Az adóhatóság a vagyonyilatkozatokat és a nyilatkozók adóbevallását automatikus vesse össze!
- c) Automatikus vagyonosodási vizsgálat induljon a megmagyarázatlan gazdagodás felderítésére!

Valódi büntetés

- a) A Büntető Törvénykönyvben önálló bűncselekményként szerepeljen a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség megsértése!
- b) Fenyegesse börtönbüntetés és a közhatalmi, valamint közpénzről döntő foglalkozásoktól történő eltiltás azokat, akik hamis, vagy valótlan tartalmú vagyonyilatkozat tesznek, vagy a vagyonyilatkozatukat nem nyújtják be!
- c) Az is legyen büntetendő, ha valaki gondatlanságból mulasztja el vagy sérti meg a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét!

Az internetes linkek utolsó megtekintésének időpontja: 2016. május 31.

Az Együtt vagyonyilatkozati eljárást kezdeményez a fideszes Bányai Gábor ellen (2016)
<http://gepnarancs.hu/2016/04/az-egyutt-vagyonyilatkozati-eljarast-kezdemenyez-a-fideszes-banyai-gabor-ellen/>

A nagy vagyonyilatkozat-trükk: Giró-Szász csendben visszavásárolta a Strategopolist (2015)
http://hvg.hu/itthon/20151129_A_nagy_vagyonyilatkozattrukk_GiroSzasz

Bevallotta eltitkolt szőlőjét Szócs Géza (2012)
<http://www.origo.hu/itthon/20120720-bevallotta-eltitkolt-szolojet-szocs-geza-volt-kulturalis-allamtitkar.html>

Blikk: miből vett 40 milliót házat a fideszes képviselő? (2013)
http://hvg.hu/ingatlan/20130211_Blikk_mibol_vett_40_millios_hazat_a_fides

Böszörményi Jenő (2014) Fontosabbak az egyetemesek értékei – Illés Zoltán hibás vagyonyilatkozatai
<http://magyarnarancs.hu/belpol/fontosabbak-az-egyetemesek-ertekei-illes-zoltan-hibas-vagyonyilatkozatai-89718>

DK: az ügyészség önmagának ellentmondva mosdatja Matolcsy (2015)
<http://gepnarancs.hu/2015/07/dk-az-ugyeszseg-onmaganak-ellentmondva-mosdatja-matolcsy/>

Ez kimaradt Mikola vagyonyilatkozatából (2016)
<http://hirtv.hu/ahirtvhirei/ez-kimaradt-mikola-vagyonyilatkozatabol-1339563>

Ezzel a luxus Mercivel furikázik Papcsák (2013)
<http://www.blikk.hu/aktualis/ezzel-a-luxus-mercivel-furikazik-papcsak/64kqv77>

Halmos Máté (2016) Györffy Balázs szerint nem hibázott, amikor nem írta be az 50 milliót a vagyonyilatkozatba
http://index.hu/belfold/2016/02/08/gyorffy_balazs_fideszes_kepviselo_50_millios_bevetel_jovedelem_vagyonyilatkozat/

Herczeg Márk (2014) Rogán Antal azt állítja, a NAV mindent rendben talált nála
<http://444.hu/2014/10/14/rogan-antal-azt-allitja-a-nav-mindent-rendben-talalt-nala/>

Honnan volt 20 milliója a fideszes képviselő húszéves fiának? (2016)
<http://propeller.hu/itthon/3206829-honnan-volt-20-millioja-fideszes-kepviselo-huszeves-fianak>

Horváth József György (2016) Botka féltve őrzött titka
<http://888.hu/article-botka-feltve-orzott-titka>

Illés Zoltán is hibásan töltötte ki a vagyonyilatkozatát (2014)

<http://www.origo.hu/itthon/20140423-illes-zoltan-is-hibas-an-toltotte-ki-a-vagyonyilatkozatat.html>

Íme Lakos Imre 80 milliós háza (2009)

<http://www.blikk.hu/aktualis/ime-lakos-imre-80-millios-haza/bjrvddb>

Juhász Péter vagyonyilatkozatát firtatja a Fidesz (2016)

<http://mno.hu/belfold/juhasz-peter-vagyonyilatkozatat-firtatja-a-fidesz-1333847>

Megvan Giró-Szász magyarázata az üres vagyonyilatkozatára (2015)

http://hvg.hu/itthon/20151130_GiroSzasz_allitja_nem_trukkozesbol_adott

Megvannak Simor százmilliói (2009)

http://index.hu/gazdasag/magyar/2009/06/04/megvannak_simor_szazmillioi/

Nem indul vagyonyilatkozati eljárás Zsiga Marcell ellen (2013)

http://hvg.hu/itthon/20130225_Nem_indul_vagyonyilatkozati_eljaras_Zsig

Nem lesz semmi a fideszes Győrffy elleni eljárásból (2016)

<http://hirtv.hu/ahirtvhirei/nem-lesz-semmi-a-fideszes-gyorffy-elleni-eljarasbol-1330106>

Nem lesz vagyonyilatkozati eljárás Orbán ellen (2016)

http://www.kisalfold.hu/belfold_hirek/nem_lesz_vagyonyilatkozati_eljaras_orban_ellen/2468271/

Nem stimmel Matolcsy és Gerhardt vagyonyilatkozata (2015)

http://index.hu/gazdasag/2015/04/22/nem_stimmel_matolcsy_es_gerhardt_vagyonyilatkozata/

Origo: a stressz miatt hagyta üresen Szócs a vagyonyilatkozatát (2012)

http://hvg.hu/itthon/20120720_szocs_geza_szoloje

Papcsák luxus-Mercire cserélte Chryslerét (2013)

http://hvg.hu/cegauto/20130219_Papcsak_luxusMercire_cserelte_Chrysleret

Rogán ingatlanvagyonra még tovább nőtt (2014)

<http://www.origo.hu/valasztas2014/20140331-rogan-antal-a-garazsat-is-kifelejtette-a-vagyonbevallasabol.html>

Rogán Antalt a NAV-nál jelentik fel Bajnaiék (2014)

<http://www.origo.hu/valasztas2014/20140328-a-nav-nal-jelentettek-fel-rogan-antalt-bajnaiek.html>

Röhej! Nem vizsgálják L. Simont az állami földek kapcsán (2016)

<http://www.blikk.hu/aktualis/politika/rohej-nem-vizsgaljak-l-simont-az-allami-foldek-kapcsan/c66h511>

Simon Gábor százmilliói (2014)

http://mno.hu/magyar_nemzet_belfoldi_hirei/simon-gabor-szazmillioi-1209015

Simon Gábor 200 ezer forintos pénzbüntetést kapott csalás miatt (2016)

<http://444.hu/2016/04/08/simon-gabor-200-ezer-forintos-penzbuntetest-kapott-csalas-miatt>

Spirk József (2016) Mikola István bevallásaiból kimaradt a családi pénzt kezelő társaság

http://index.hu/belfold/2016/04/27/liechtenstein_mikola_istvan_vagyonnyilatkozat_offshore/

Svábhegyi lakása van Lázár János kisleányának (2014)

<http://www.origo.hu/itthon/20141202-svabhegyi-lakasa-van-lazar-janos-fianak.html>

Szijjártó megússza a vagyonnyilatkozata vizsgálatát (2014)

http://hvg.hu/ingatlan/20141022_Szijjarto_megussza_a_vagyonnyilatkozata_v

Több mint 800 millió tűnt el Simor vagyonából (2009)

http://index.hu/belfold/2009/06/04/tobb_mint_800_millio_tunt_el_simor_vagyonabol/

Több száz milliós villát épít a Torgyán-család (2000)

<http://index.hu/belfold/tvillak/>

Több száz milliós villát nem vallott be Medgyessy (2006)

<http://rtl.hu/rtlklub/hirek/belfold/cikkek/74297>

Újabb fideszes «rontotta el» a vagyonnyilatkozatát (2014)

http://hvg.hu/itthon/20140404_Ujabb_fideszes_rontotta_el_a_vagyonnyilat

Vádat emeltek Simon Gábor ellen (2014)

http://index.hu/belfold/2016/03/04/vadat_emeltek_simon_gabor_ellen/

Vagyonosodási vizsgálatot kezdeményez a Fidesz Szeged polgármestere ellen (2016)

<http://pestisracok.hu/vagyonosodasi-vizsgalatot-kezdemenyez-a-fidesz-szeged-polgarmestere-ellen/>

Valami nem stimmel Orbán autóival a Népszabadság szerint (2016)

http://hvg.hu/gazdasag/20160202_orban_vagyonnyilatkozat_autok_transporter

Vizsgálják L. Simon százmillióit (2016)

<http://www.blikk.hu/aktualis/belfold/vizsgaljak-l-simon-szazmillioit/lg9tf6q>

100 milliós, eddig rejtve maradt óbudai lakásban él Kósa Lajos (2014)

http://hvg.hu/ingatlan/20141007_100_millios_eddig_rejtve_maradt_obudai_la

167 millióért vett új házat Szijjártó Péter külügyminiszter (2014)

<http://www.168ora.hu/itthon/167-millioert-vett-uj-hazat-szijjarto-peter-kulugyminiszter-130899.html>